

PRZEGŁĄD

olkuski

PISMO LOKALNE MIESIĘCZNIK

NR 17 GRUDZIEŃ. OLKUSZ, BUKOWNO. 8 STRON. CENA 2500 ZŁ

Wszystkim Górnikom
Gminy Olkusz

Szczęść Boże

Staropolskie
"Niech żyje Nam Górnicy Stan"

Barbara

Słowo Barbara znaczy obca, cudzoziemka. Rzymianie przyjęli je najprawdopodobniej z języka greckiego.

Jest to kobieta spokojna, niezależna, pewna siebie, szlachetna. Zawsze pozostaje lojalna wobec przełożonych, wierna swym życiowym zasadom, ciągle poszukuje dobrych rozwiązań dla trudnych spraw życiowych. Lubi poznawać inne kraje, toteż dużo czyta i podróżuje. Posiada talent artystyczny, ale musi go odkryć postronna osoba. Mimo, że lubi wolność i swobodę działania, daje się prowadzić przez silną rękę męską. Jest wzorową matką i dobrą przyjaciółką męża. Czułe reaguje na krzywdę ludzką.

NASZE WYWIADY

Już od wielu lat mówi się, że w Kluczach rządzi kobiety. Kobieta jest prezesem banku, dyrektorem szkoły i przedszkola, kierownikiem piekarni, pawilonu handlowego, poczty, restauracji i Urzędu Stanu Cywilnego. W gminie rządzi kobieta - pani wójt, a w Kluczach - pani sołtys.

Rozmawiam z panią Krystyną TREP-KĄ, która funkcję sołtysa pełni nieprzerwanie od 5 maja 1978 r.

- Kadencja sołtysa trwa 4 lata, a o każdym wyborze - których było już 4 - decydują mieszkańcy Klucza w czasie ogólnych zebrań wiejskich. Wybory te zaliczam do przyjemnych epizodów w moim życiu

/c.d. na stronie 2/

- Na tropie tajemnic średniowiecznego Olkusza
- Wywiad z sołtysiem Klucz
- Wywołanie ludzkiej pamięci
- Trio; słowa, obrazy, sznurki

- Musimy nauczyć się lubić sport
- Strzelec
- Jarosławiec - pierwsze lata
- Z potrzeby serca

Z prasy sąsiadów

"Festiwal Piosenki Religijnej Sacrosong '92"

Miła wiadomość dotarła do nas przez tygodnik "Jaworzno 2000". W numerze 32 z listopada przeczytaliśmy o sukcesie zespołu "Viatores" z Olkusza na Festiwalu Piosenki Religijnej Sacrosong '92, który odbył się w Jaworznie.

Olkuski zespół, jako najlepszy zdobył nagrodę Grand Prix. Zeński zespół "Viatores" istnieje od 1975 roku i w przeszłości wielokrotnie zwyciężał w różnych festiwalach krajowych. Pochwalić się może również występami zagranicznymi.

Jury przyznało również olkuszanice Kamili Mędek wyróżnienie "za indywidualność wokalną".

Ordynariusz Diecezji Sosnowieckiej, ks. bpa dr Adam Śmigiełski ufundował laureatom nagrody.

Zwycięzcy otrzymali Pismo Święte oraz obraz Chrystusa na szkło. Wszyscy laureaci zakwalifikowali się do Międzdiecezjalnego Festiwalu Piosenki Religijnej w Krakowie, który odbędzie się w maju przyszłego roku. Każdy z 23 zespołów, które wzięły udział w Sacrosong '92 otrzymał dyplom uczestnictwa.

Reprezentantkom naszego miasta gratulujemy zwycięstw i życzymy dalszych sukcesów.

Wiesław Stępień.

Bitwa pod Krzywopłotami

Dowództwo austriackie zdecydowało się na zajęcie linii obronnej. 46 dywizja zajęła odcinek: wzgórze na północ od Załęża - wzgórze przed Krzywopłotami - Bydlin.

Oddziały legionowe zajęły: wzgórze przed wsią Krzywopłoty z ruinami dawnego kościoła oraz lasek obok wzgórza.

Teren przyszłej bitwy: dominującym punktem było wzgórze, które dawało dobre pole ostrzału. Przed pozycją była kotlina szerokości około 1,5 km, w rodzaju podkowy. Na południu wzgórze byłlińskie obsadzone przez resztę 92 brygady austriackiej. Na północ, od strony Załęża zajmowała pozycję 91 brygada austriacka. Przed wzgórzami były moczary przez które płynęła rzeczka, a między Załężem i moczarami ciągnął się pas ziemi ok. 200-300 metrów szerokości.

9.XI.1914 r. VI baon okopuje się na wzgórzu przed Krzywopłotami. Kopanie rowów było żmudne, gdyż grunt był

kamienisty. Do pomocy przyszli saperzy austriacy.

12.XI.1914 r. Cały czas rozsyłano patrole, które dnia 12.XI. doszły do Wolbromia.

15.XI.1914 r. Dochodzi batalion kpt Fleszera /spod Częstochowy/ w sile 500 ludzi i uzupełnia Baon IV i VI. Patrole stwierdzają obecność większych oddziałów rosyjskich w Wolbromiu.

16.XI.1914 r. Piechota rosyjska obsadza Domaniewice. Ogólny stan oddziałów legionowych - 1692 żołnierzy. Rozpoczyna się już walka artyleryjska. Rosjanie ostrzeliwują Krzywopłoty. Naprzeciw pozycji polskich koncentruje się dywizja strzelców syberyjskich.

Patrole rosyjskie podchodzą pod cmentarz, do stóp wzgórza. Artyleria polska rozpoczyna ostrzał.

17.XI.1914 r. Pojedynkę artyleryjski trwa. Wieczorem mjr Trojanowski dostał rozkaz: zająć Załęże. Nakazuje atak VI Baonowi i 2 komp. IV Baonu. Oddziały podciągają pod lasy koło ruin. Tutaj ks. Żytkiewicz, kapelan udziela rozgrzeszenia "in articulo mortis" po czym pada komenda "bagnet na broń". Gęsta linia tyralierska 4 kompanii rusza wolno naprzód. Napotykają na postarunki rosyjskie. Ogień piechoty rosyjskiej na całej linii wzmacnia się, najsilniej z lasu domaniewickiego. Pada ranny mjr Trojanowski. Komendę obejmuje kpt Herwin. Legioniści posuwają się cały czas do przodu. Krótkie skoki i przypadnięcie do ziemi. Wzmaga się ogień rosyjskich karabinów maszynowych. Pojawiają się już ranni, straty są jednak nieznaczne. Dwie kompanie zbliżają się po mokradłach do lasu domaniewickiego, dwie następne mijają już pierwsze domy Załęża. Nagle przychodzi rozkaz wycofania się.

Drugi szturm

18.XI.1914 r. godz. 4.00
Dowództwo austriackie daje rozkaz natarcia. alarm. VI Baon wyrusza do lasu obok ruin.

/c.d. na stronie 2/

Pamięci Pierwszej Kadrowej

18 listopada br. minęła siedemdziesiąta ósma rocznica bitwy, jaką w rejonie Bydliny, Załęża i Krzywopłotów stoczyli żołnierze I Brygady Legionów Marszałka Józefa Piłsudskiego. Była to najkrwawsza bitwa kampanii 1914 roku tej brygady.

W czasie bitwy, w której ze strony brygady walczyło 440 jej żołnierzy poległo 46 legionistów, a 131 odniosło rany.

Polegli spoczywają we wspólnej mogile na bydlińskim cmentarzu parafialnym w Legionowej Kwaterze. Spoczęli razem bezimienni żołnierze i oficerowie. Symbolem tamtych listopadowych dni jest siedmiometrowej wysokości kamienny krzyż z marmurowymi tablicami pamiątkowymi osadzony na obelisku. Obelisk ten został odsłonięty i poświęcony w drugą rocznicę bitwy Krzywopłockiej. Uroczystość ta odbyła się w dniu 19 listopada 1916 roku a uświetnili ją swoją obecnością Komendant Marszałek Józef Piłsudski i ks. bp Władysław Bandurski, który oficjalnie przybył z Wiednia.

Tegoroczne uroczystości, których Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był Adam GIERA - delegat Miasta i Gminy Olkusz w Komisji Ochrony Środowiska przy Sejmiku Samorządowym województwa katowickiego, radny Rady Miasta i jednocześnie Przewodniczący największej w rejonie olkuskim zakładowej organizacji NSZZ "Solidarność" przy ZGH "Bolesław" w Bukowni, odbyły się w dniu 15 listopada. Szczególny charakter podkreśla fakt uczestnictwa

Marszałka Senatu - prof. dr hab. Augustyna Chęłkowskiego, Szefa Sztabu Wojsk Lotniczych - gen. bryg. Henryka Pietrzaka, Przewodniczącego KK NSZZ "Solidarność" dr Mariana Krzaklewskiego, posłów do Sejmu RP - doc. dr hab. Jerzego Zdradę, mgr Marka Lasotę, mgr inż. Jacka Soskę, przedstawicieli Ambasady USA, przedstawicieli Wojewody katowickiego dr Włodzimierza Kubika, Zastępcę Przewodniczącego Sejmiku Samorządowego województwa katowickiego mgr Woj

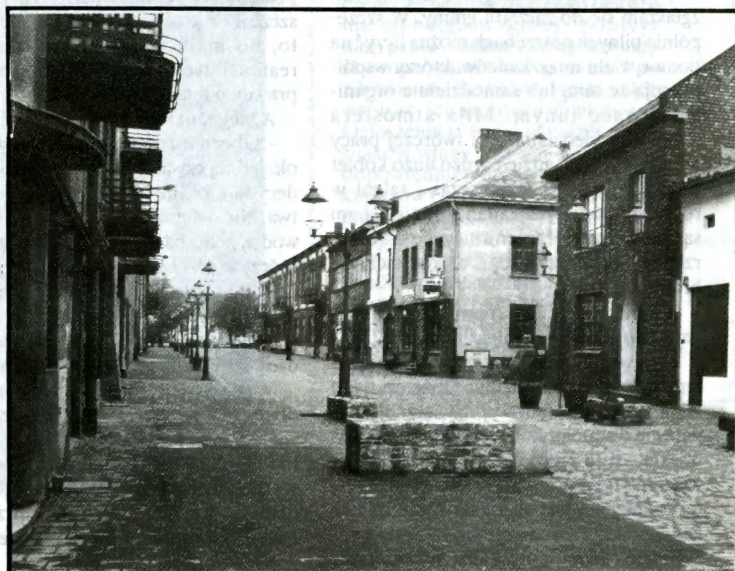
/c.d. na stronie 2/

UCHWAŁA NR XLII/241/92

Rady Miejskiej w Olkuszu
z dn. 19 listopada 1992 roku
w sprawie
przystąpienia do telekomunikacyjnej spółki akcyjnej
"TELEKOM-SILESIA"

Działając na podst. art. 18 ust.2 pkt 9 litera g ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie terytorialnym /Dz. U. Nr 16 poz. 95 z późniejszymi zmianami/ - Rada Miejska uchwala:

1. Przystąpić do telekomunikacyjnej spółki "TELEKOM-SILESIA".
2. Tytułem przystąpienia do spółki miasto wykupi 50 akcji po 250.000 zł z rezerwy budżetowej oraz koszty założycielskie w wysokości 3.750.000,-.
3. Do reprezentowania miasta w spółce Rada Miasta upoważnia Burmistrza Miasta Olkusza.
4. Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Zarządowi Miasta.
5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Krakowska (c.d.)

W chwili czytania niniejszego numeru "Przeglądu Olkuskiego" kończony będzie pełny zakres robót na ulicy Krakowskiej.

Ulica ta wzbudzała emocje i nadal jest przedmiotem wielu kontrowersji wśród mieszkańców. Czas pokaże kto miał rację - czy Rajcy naszego miasta, czy oponenci.

Póki co, dobrze byłoby gdyby mieszkańcy, nie tylko tej ulicy spojrzeli na nią przez pryzmat własnych posiadłości. Równocześnie obserwujemy trwające roboty w ciągu ulicy Kościuszki w kierunku placu Augustianów. Wykonawcom ich jest również firma "Pagro". Gratulując poziom i terminu wykonania ulicy Krakowskiej czekamy na szyb-

kie i estetyczne wykonanie prowadzonych prac. Wówczas ten cały ciąg komunikacyjny przybrany zielenią przyda dodatkowych walorów estetyczno-zdrowotnych naszemu miastu, jak również stanie się wzorcem do naśladowania. Oby!

A oto co na temat ulicy Krakowskiej wypowiedzieli się jej projektanci:

/c.d. na stronie 2/

NUMER 9
GRUDZIEŃ
1992

BUKOWNO BUKOWNO BUKOWNO BUKOWNO

Wywołanie ludzkiej pamięci

Czy amator może być profesjonalistą?

To pytanie zadaje każdy twórca - poeta, malarz, rzeźbiarz ...

TRIO

Słowa, Obrazy, Sznurki

Dnia 12.11.92 r. w MOK w Bukownie gościliśmy wspa-
nięte trio, trójkę tak od-
miennych artystów, o innym
warsztacie, innej technice, in-
nym spojrzeniu na świat.

Wieczorna, zimna pora witała
nas w tym dniu ciepłem - cie-
płem przyjęcia, wewnętrznym,
bardzo głębokim przeżyciem,
ciepłem obrazów, wierszy, gobeli-
nów, rzeźb i wreszcie sym-
boliczną lampką szampa-
na.

A powitali nas Oni - Twórcy:

Mirosław Siudyka - poeta - "w jego mi-
niaturach literackich jest wszystko co nas
otacza, ujęte w doskonałą formę, zwięzła,
dosadna, równocześnie wewnętrznie roz-
rzucona, niedościgniona ..."

Nina Kotarczyk - malarka - "gdy zobaczy-
łem jej obrazy kiedyś, w małej kawiarence,
nie mogłem w tym dniu wyjść z podziwu,
jak szybko ćwiczenia mogą czynić mistrza.
Obrazy pokazują najsmielsze i najgłębsze
marzenia i wizje ludzkiego umysłu - dosko-
nale ..."

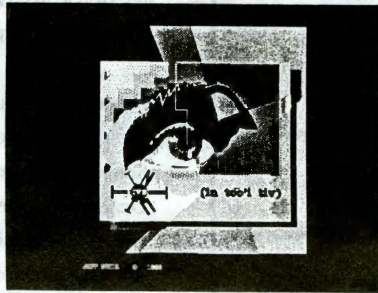
Tomasz Sawicki - mistrz sznurka - "...
jak niegdyś rybacy tkali sieci tak on potrafi
z kawałka lnu serce człowieka ...". Wita nas
ogromna ściana, ściana ludzkich twarzy,

okropnych, bezwzględnych, patrzących ...
twarzy ze zwykłego sznurka, który dostał
się w ręce mistrza.

Wszystko to możemy zobaczyć do 12-
go grudnia w sali wystaw MOK w Bukow-
nie. Powinniśmy być wdzięczni, my,
mieszkańcy Bukowna za to, że coś się dzie-
je - nareszcie - to niewątpliwa zasługa
przede wszystkim twórców ale i kierowni-
ctwa Domu Kultury.

Przyjdź i zobacz - tam jest profesjona-
lizm - choć w wykonaniu amatorów.

Gratuluje artystom i Miejskiemu
Ośrodkowi Kultury w Bukownie.

Kończy się jesień. Szkoda mi tej pory roku. Może to dziwne,
ale ją lubię. Chyba dlatego, że jest symbolem przemijania,
dobrym czasem do zadumy. Jeżeli miałbym wybrać miejsce do
zadumy, wybrałbym cmentarz. Nie tylko dlatego, że tu wzboga-
ca się swoje przeżycia, ale tu można poznać historię tej ziemi.
Pragnę więc zaprosić czytelnika na krótką przechadzkę po
niektórych cmentarzach ZIEMI OLSZYNIAŃSKIEJ. Będziemy zatrzy-
mywać się nad wybranymi grobami na krótką zadumę.

Na początek proponuję zwiedzić jeden
z najstarszych cmentarzy naszego regionu,
którym jest Stary Cmentarz w Bolesławiu
przy kościele rzymsko-katolickim, położo-
ny na południowo-zachodnim stoku
wzniesienia zwanego dawniej Kopcem.
Rzeczywiście stary to cmentarz, bo o
osiemdziesiąt osiem lat starszy od cmen-
tarza Rakowieckiego w Krakowie i o dzie-
więdziesiąt pięć lat od cmentarza
Powązkowskiego w Warszawie. Pierwszy
nagrobek pochodzi z 1708 r., gdy Bolesław
i jego bezpośrednie okolice należały do
parafii sławkowskiej. Do cmentarza od
strony wschodniej przylegał kościół po-
chodzący z 1626 r., ufundowany przez
Marcjana Chelmskiego - chorążego kra-
kowskiego i właściciela dóbr bolesła-
wskich oraz pałacu i miejscowych kopalń
ołowiu. Dokumentuje to tablica wmurowa-
wana do odnowionego muru otaczającego
cmentarz przy wejściu wschodnim.

Widzimy, że wiele nagrobków strawił
już czas wsparty warunkami atmosferycz-
nymi. Zatrzymajmy się na chwilę nad gro-
bem Aleksandra Romiszewskiego z 1795
r. i jego żony Teresy z Firlejów - zmarłej w
1792 r. Romiszewski był dzieckiem Bolesła-
wa, Mstowa i Januszowic, pełnił funk-
cję burgrabiego zamku krakowskiego,
legitymował się herbem Jelita. Dobrze
czytelny herb widnieje na betonowym po-
mniku. Trzeba tu wspomnieć, że był on

inicjatorem powołania parafii powstałej w
trzy lata po jego śmierci.

Trochę powyżej znajdują się grobowce
pierwszych proboszczów tutejszej parafii:
ks. Michała Witkowskiego zmarłego w
1834 r., ks. Józefa Jelenia z 1869 r. i ks.
Wacława Wacowskiego.

Nieco dalej w kierunku zachodnim spo-
tykamy charakterystyczną płytę nagrob-
kową Józefa Chodorowicza, zmarłego ok.
1880 r., wg. prof. A. Mycielskiego zmar-
łego w wieku 116 lat w swym dworcu w
Krzykawce. Był uczestnikiem Insurekcji
Kościszowskiej i walczył pod Racławicami.

Parę kroków dalej od tego grobu znaj-
duje się ciekawy architektonicznie pomnik
Leona Dobieckiego - właściciela /upadłe-
go już dzisiaj/ dworcu w Kuźniczce w kle-
szczach rzeki Białej Przemyśi i Białej. W
rzedzie grobowców wpisanych w skarpę
znajduje się grobowiec aptekarza z Krążka
Antoniego Szmidta - przybocznego
R. Traugutta - zmarłego w 1917 r.

Tu, bliżej odnowionego starannie muru
ogrodzeniowego cmentarza, przy alei ko-
ścielnej znajduje się dobrze zachowany i
ładny architektonicznie, pomnik Karola i
Janiny Gliszczyńskich zmarłych w 1905 r.
Byli oni dożywotnimi dzierżawcami za-
mku sławkowskiego, którego mury ostat-
nio odkryto i udostępniono turystom.

Zatrzymajmy się jeszcze przy marmu-
rowej czarnej płycie nagrobkowej z napi-

sem: "Maria z Gaszyńskich Bogucka 1886-
1950 - Antoni Bogucki 1880-1956". Jest to
grób właścicielki dworcu w Krzykawce.
A. Bogucki był wicemarszałkiem Senatu w
kadencji 1930-35.

Cmentarz ten można zwiedzać długo,
każdy napis wywołuje refleksje. Nawet te
obcojęzyczne, które świadczą o burzliwej
historii tej ziemi. Do ciekawszych zabyt-
ków historycznych parafii bolesławskiej /w
pierwszych jej granicach/ należą epitafia,
które były umieszczane na murach starego
kościółka, a później cmentarnych. W 1984
r. dokonałem ich inwentaryzacji, wówczas
były jeszcze nieźle czytelne, a oto niektóre
z nich:

"Afra z Kościńskich Olszynańska zm.
1804 r. Janowi z Zakliczyna dziedzicowi i
kolatorowi tutejszego kościoła zmarłemu
w dniu 21 marca 1810 r. Ojcu i Annie z
Rudnickich matce zmarłej d. 28 stycznia
1798 r. kładą ten pomnik przywiązane cór-
ki", "Pamięci Fridoliny de Manjole zmarłej
w 1853 r. w 52 roku życia swego. Wdzięczna
Konstancja Łubieńska i Romania Myciel-
ska pomnik ten poświęciły prosząc o wes-
tchnienie za jej duszę do Boga".

Proponuję Czytelnikowi udać się teraz
na Nowy Cmentarz w Bolesławiu. Cmen-
tarz ten założony był w 1916 r. Tu rzuca
nam się w oczy okazały pomnik na wspól-
nej mogile pomordowanych przez hitle-
rowców podczas II wojny światowej
szesćciu członków Ruchu Oporu Armii
Krajowej /J. Wójcika, H. Miecha, R. Wro-
ny, J. Bratka, J. Brzozowskiego i J. Sikory/.
to miejsce Pamięci Narodowej. Na tym
cmentarzu spoczywają m.in.: Maria Pło-
nowska - malarka, Józef Waśniewski -
działacz niepodległościowy, ojciec Jana
Waśniewskiego - literata, autora powieści
"Ogień w piarach", "Na podszymbiu", "Po
dniówce".

Wstąpmy jeszcze na chwilę na cmentarz
w Bukownie. Został on założony na dwa
miesiące przed wybuchem II wojny świa-
towej. Dużo tu znanych nazwisk. Jeszcze
tak niedawno byli wśród nas. Choćby do-
ktor medycyny Stanisław Czachórski, czy
Stanisław Pierzynka - wiceminister Prze-
mysłu Ciepłego.

Na zakończenie naszej przechadzki
cmentarnej pragnę Czytelnikowi zapropono-
wać odwiedzenie mało znanego cmen-
tarza żydowskiego, zwanego kirkutem a
przez miejscową ludność kierkowem, po-
łożonym na pograniczu pól należących do
Sławkowa i Krzykawki nad tzw. Dolnicami.
Warto go zobaczyć ze względu na walory
kulturowe, estetyczne i historyczne. Cmen-
tarz został założony w 1924 r. Po-
przednio chowano zmarłych Żydów w Ol-
kuszu i w Będzinie.

Wchodzimy przez stalową, ozdobną
bramę otworzoną przez opiekunkę cmen-
tarza mieszkającą w przycmentarnym
dworcu. Widzimy kilkadziesiąt grobów z
płytami w kształcie prostokątów ustawio-
nych na góry zaokrąglone. Na płytach napisy he-
brajskie otoczone ozdobami o motywach
roślinnych i architektonicznych. Ich fron-
towe części znajdują się od wschodu. W
tyłnej części płyty znajdują się napisy do-
tyczące ich wykonawców. Nastrój tu na-
prawdę cmentarny. Wysokie i gęste
korony drzew liściastych nie przepuszczają
słonecznego światła. Kogo tu wywoła-
my?

Licznie pomordowanych przez hitle-
rowców, licznych sławkowskich kupców i
rzemieślników. Szczególnie to, że mimo za-
wieruchy wojennej i braku zainteresowań
tym obiektem przez długie lata możemy
oglądać cmentarz zanikający w nas kulturę.

Zachęcamy Czytelników do uzupełnie-
nia tego krótkiego przewodnika i do pod-
jęcia sztafety oprowadzania po olszyniejskich
cmentarzach.

Józef Liszka.

Dziennikarze Kleksa donoszą:

Zwierzenie

Wielki park, ogromne skupiska ziele-
ni. Drzewa szemrają delikatnie nad moją
głową. Dookoła czuć cudowną woń bar-
wnych kwiatów rosnących wzdłuż alei. Nie-
spotykane ptaki otwierają swoje dzioby, z
których wydobywają się kojące dźwięki.

Nagle przede mną wyrasta niewielki
budynek. Wchodzę do niego i o dziwo
okazuje się, że jest to szkoła. Nie jest ona
jednak podobna do szarej, zwykłej szkoły,
w której my się uczymy.

Wzdłuż korytarza poustawiane są
kwiaty w białych doniczkach. Pod każ-
dym oknem, z którego widać przepiękną
roślinność, ustawiona jest ławka. Nagle
rozlega się dzwonek. z klas zaczynają wy-
chodzić uczniowie. Są oni uśmiechnięci i
szczęśliwi, a na ich twarzach "odbite" są
radośnie spędzone godziny.

W pierwszej chwili ktoś mnie zatrzy-
muje. Oglądam się. Stoi przede mną
dziewczyna.

- Cześć Monika - odzywa się niezna-
joma - Patrzę na nią ze zdziwieniem, jed-
nak po chwili zaczyna śmiać mi w głowie
myśl, że jestem w innym świecie. Więc
starając się ukryć moje zaskoczenie od-
powiadam:

- Cześć.
- Chodźmy pod klasę - proponuję.
- Dobrze.

Idziemy przez długi korytarz i w końcu
dochodzimy do celu naszej "wędrowki".
Sala numer trzydziści trzy. Pod klasą
stoi gromadka uczniów. Ich twarze wyda-
ją się znajome. W pewnym momencie
rozpoznaję Adriańkę. zadowolona, że na-
reszcie spotykam znajomą osobę, pod-
chodzę do niej i mówię

- Cześć Adrian - Chłopak patrzy na
mnie dziwnie.

- Co się stało, że pierwsza mówisz mi
cześć? Przecież zawsze domagałaś się te-
go ode mnie.

Próbując się wytłumaczyć, mówię: "Po-
 prostu ... chciałam się przywitać".

Teraz już uśmiechnięta i pewniejsza
siebie rozpoznaję inne osoby: Aśkę, Iwo-
nę, Martę, Michała, Sylwię, Grześka...
Zaczynam także rozumieć, że mimo in-
nej szkoły, uczniowie i nauczyciele są ci
sami, co w mojej poprzedniej.

Nagle z moich rozmyślań wyrwa mnie
donośny głos dzwonka wywołującego na
lekcję. Okazuje się, że mamy mieć zaję-
cia. Moje ciało obiega dreszcz, a na twarzy
pojawia się strach. Zdziwiona przyglą-
dam się tym, którzy się uśmiechają i pro-
wadzą towarzyskie rozmowy. Przed klasą
pojawia się nauczycielka. Otwiera drzwi.
Uczniowie wchodzą do klasy i zajmują
miejsca. Siadam w pierwszej ławce i cier-
pliwie czekam na to, co będzie dalej. Mi-
mo moich najgorszych przypuszczeń
lekcja odbyła się bardzo swobodnie. Na-
uczyciel wytłumaczył lekcję, a uczniowie
zgłaszali się do rozwiązywania zadań. ku
mojemu zdziwieniu i zadowoleniu raz-
em, okazało się, że nie stawiano ocen.

Jak zwykle w takich chwilach odzywa
się dzwonek. Tym razem dzwoni on jed-
nak jakoś dłużej i głośniejsze. Otwieram
oczy ..., no tak, to oczywiście, spałam. Z
kuchni odzywa się głos mamy: "Wstawaj
leniuchu - już czas do szkoły". Patrzę w
sufit i nasuwa mi się jedno pytanie: czy
szkoła musi mnie prześladować nawet w
snach?

Monika Boduszek

Plan imprez MOK w Bukownie

1-3.12.92 r. Wystawa kwiatów doniczkowych ze sprzedażą

7-20.12.92 r. Wystawa plastyczna członków RSTK z Wrocławia pt. "Przydrożni świad-
kowie historii".

21-23.12.92 r. Wystawa stroików świątecznych

Wieczór Wigilijny dla samotnych

Ogłoszenie: Miejski Ośrodek Kultury w Bukownie ogłasza zapisy do Szkoły Tańca To-
warzyskiego i Dyskotekowego.

Mirosław Siudyka

- Słownik poprawionej polszczyzny -

aspirant - państwowy wytwórca aspiryny

fajans - wytrwały zbieracz fajek

magnat - posiadacz broni palnej

notatka - potwierdzenie ojcowskiego nakazu

nuda - zbyt niezgrabna część kobiecego uda

odpust - wiejska zabawa po północy

podlotek - latające ze skrzydełkami dziewczę

podogonie - ulubione miejsce lizusów

podręcznik - łatwo dostępny przyrząd do wycierania pleców

poświata - mit o oświacie

potęga - drugi etap tycia

zbawca - dusza towarzystwa

Redaguje Zespół
Miejskiego Ośrodka Kultury
w Bukownie
Redaktor prowadzący:
Miroslaw Siudyka
Adres redakcji: Miejski Ośrodek
Kultury w Bukownie,
ul. Górnicza 1, tel. 509.

PLAN IMPREZ
MIEJSKIEGO OŚRODKA KULTURY
w Olskuszu
miesiąc grudzień 1992 r.

- 2.12.92. - Konkurs na orację - godz. 16.30.
4.12.92. - Kino premier - "Kosiarz umysłowy" pr. USA, godz. 18.00.
5.12.92. - Zabawa Mikołajkowa dla dzieci OPS - godz. 9.30.
5.12.92. - Kino premier - "Kosiarz umysłowy" pr. USA, godz. 18.00.
6.12.92. - Kino premier - "Kosiarz umysłowy" pr. USA, godz. 18.00.
7.12.92. - "Dziwne przygody Koziołka Matołka" - spektakl w wykonaniu teatru z Częstochowy - godz. 9.00, 10.30.
7.12.92. - "Czarne słońca" pr. pol., godz. 18.00.
8.12.92. - Kino lektur "Kolumb odkrywca" godz. 8.30, 11.00.
8.12.92. - Kino premier "Kolumb odkrywca" godz. 18.00.
9.12.92. - Kino lektur "Kolumb odkrywca" godz. 8.30, 11.00.
9.12.92. - Spotkanie w Klubie Literackim - godz. 16.00.
9.12.92. - Kino premier "Kolumb odkrywca" godz. 18.00.
10.12.92. - Recital Elżbiety Adamiak - godz. 18.00.
11.12.92. - Kino premier "Umrzeć powtórnie" pr. USA, godz. 18.00.
12.12.92. - Kino premier "Umrzeć powtórnie" pr. USA, godz. 18.00.
13.12.92. - Otwarcie wystawy modeli latających Olskus '92, godz. 10.00.
13.12.92. Kino premier "Umrzeć powtórnie" pr. USA, godz. 18.00.
14.12.92. - Spotkanie w Klubie Miłośników Teatru - godz. 17.00.
14.12.92. - "Kevin sam w domu" pr. USA, godz. 17.00.
15.12.92. - "Kevin sam w domu" pr. USA, godz. 17.00.
16.12.92. - "Kevin sam w domu" pr. USA, godz. 17.00.
18.12.92. - "Nagi instynkt" godz. 18.00.
19.12.92. - Ogólnopolski "Gwiazdkowy" turniej szachowy dzieci i młodzieży, godz. 10.00.
19.12.92. - "Nagi instynkt" godz. 18.00.
20.12.92. - Ogólnopolski "Gwiazdkowy" turniej szachowy dzieci i młodzieży, godz. 10.00.
28.12.92. - Kino premier "Kochanek" pr. fr./wł., godz. 18.00.
29.12.92. - Kino premier "Kochanek" pr. fr./wł., godz. 18.00.
30.12.92. - Kino premier "Kochanek" pr. fr./wł., godz. 18.00.
31.12.92. - BAL SYLWESTROWY - godz. 20.00.

Z potrzeby serca

"Z potrzeby serca" to nazwa programu Telewizji Warszawskiej, w którym wzięły udział poetki z Olskusza - Krystyna Dziurzyńska i Anna Piątek w roku 1987.

Z potrzeby serca to również odpowiedź na pytanie zadane uczestnikom Klubu Literackiego przy Miejskim Ośrodku Kultury w Olskuszu - Dlaczego piszą? Tworzą, aby zapisać w pamięci swoje myśli, wrażenia i refleksje, piszą aby ubarwić szarą rzeczywistość.

Grupa Literacka powstała dziesięć lat temu z inicjatywy ówczesnej Kierowniczki Domu Kultury Haliny Świerczek i p. Janiny Majewskiej - działaczki społecznej i poetki sławiącej Olskus i jego piękno.

Klub Literacki skupił miłośników pióra, piszących dla swoich bliskich lub "do szuflady", aby w grupie dzielić się doświadczeniem, aby tworzyć prawdziwą poezję. Spotykają się od dziesięciu lat, nie dzieli ich różnica wieku; są wśród nich starsi, ale także i młodzi. Obecnie troje studiuje na wyższych uczelniach. Owocem tych spotkań są wydawnictwa poetyckie oraz wiersze, artykuły i recenzje w prasie.

Członkowie Klubu są laureatami wielu konkursów i turniejów regionalnych i ogólnopolskich. Opiekunami Klubu były mgr Jolanta Skawińska i Halina Świerczek /do chwili obecnej/, a od początku dobrą radą w pracy nad wierszem i w przygotowaniu wydawnictw - wybór wierszy i redakcja tomików służył konsultant mgr Andrzej Krzysztof Torbus z Krakowa.

A oto tytuły arkuszy wydanych staraniem Miejskiego Domu Kultury. Tytuły arkuszy zbiorowych:

"Pod skrzydłem dobrej gwiazdy" 1984 r.

"Jeszcze dziś jeszcze żyjemy" 1985 r.

"W krainie jawy" 1985 r.

"Jak znaki zapytania" 1987 r.

"Na gałęzi marzeń" 1987 r.

"Sen kasztanowej dziewczynki" 1990 r.

oraz z okazji 5 lecia klubu w 1987 r

Plakat poetycki ilustrowany przez plastyków olskuskich - Stanisława Stacha i Jerzego Kantorowicza

Tomiki autorskie:

"W łupinie werandy" Janiny Majewskiej 1984 r.

"Wiersze i ludziki" Bogusława Stankiewicza 1988 r.

"Wiersze" Wiktorii Krzywickiej 1990 r.

oraz arkusz poetycki Anny Piątek "W przedśionku jutra" 1989 r.

Staraniem autorów przy finansowym wsparciu Miejskiego Ośrodka Kultury w Olskuszu Oficyna Wydawnicza Wojewódzkiego Ośrodka Kultury w Katowicach wydała tomiki:

"Noc po kryjomu" Anny Piątek 1991 r.

"Widziałem ptaka" Marka Pieniążka 1991 r.

"Listy do przyjaciela" Krystyny Dziurzyńskiej 1991 r.

oraz zbiorowe wydanie Wojewódzkiego Ośrodka Kultury w Katowicach

"Grupa poetycka z Olskusza" 1990 r w opracowaniu Bogdana Dworaka. Staraniem własnym wydane zostały autorskie tomiki:

"Powroty" Haliny Świerczek - wydanie Oficyny WOK w Katowicach 1990 r.

"W gałęzie dłoni" Anny Piątek - wyd. Drukarni Związkowej w Krakowie 1991 r.

W przygotowaniu Almanach z okazji X-lecia Klubu Literackiego, którego wydanie sfinansuje Miejski Ośrodek Kultury w Olskuszu.

11. XI. - Święto Niepodległości

Narodowe Święto Niepodległości obchodzone 11 listopada pojawiło się obok Święta 3 Maja w kalendarzu najważniejszych narodowych rocznic obchodzonych w naszym kraju po 1989 roku.

Obecnie dzień ten jest obchodzony bardzo uroczysto. Tego dnia o godz. 10.00 odbyła się uroczysta msza święta w kościele św. Andrzeja, która zgromadziła przedstawicieli władz samorządowych Olskusza, z Przewodniczącym Rady Miejskiej - lek. med. Mateuszem Nowakiem, Burmistrzem

Miasta - inż. Andrzejem Ryszką, kierownikiem Urzędu Rejonowego w Olskuszu - inż. Leszkiem Konarskim, zakładów pracy, NSZZ "Solidarność", instytucji państwowych i społecznych, organizacji kombatanckich, szkół, mieszkańców naszej gminy.

Następnie uczestnicy mszy św. udali się pod pomnik poświęcony Nieznanemu Żołnierzowi poległemu za Ojczyznę znajdujący się na placu kościelnym, gdzie złożyli wiązanki kwiatów.

Stw.

Anna Piątek

XXX

pomiędzy
panną a skorpionem
waga rzuca na szale
pokorę liści i wrzeczono nadziei

pora niskiego słońca
i zamglonej szyby
wiatr
w zgrzebnej koszuli ponagla rumaka
nie ma odwrotu!

a we mnie
niepokój świerszcza
ściemnia się -
a jeszcze tyle do zrobienia

Lucjan Poczęsny

PODRÓŻNY EROTYK

palce jej rąk są tak wysmukłe
iż swobodnie sięgają gwiazd

i tak delikatne
iż zniewolą nawet czas

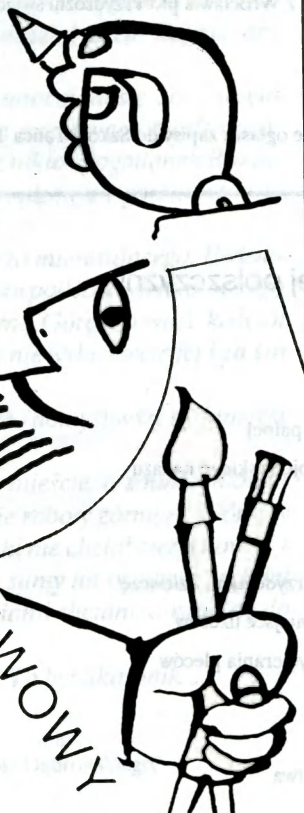
i te palce
obok moicha czy pozostaną przez czas dłuższy
niż czas jazdy
autobusem?

WYSTAWA 25 ARTYSTÓW

MALARSTWO
GRAFIKA
RYSUNEK
RZEŻBA

MOK OLSKUSZ
29 XI - 15 XII 92R

PAWILON WYSTAWOWY
UL. SZPITALNA

Dnia 29 listopada br. w pawilonie Wystawowym MOK-u przy ul. Szpitalnej otwarta została wystawa prac 25 artystów z zakresu malarstwa, grafiki, rysunku i rzeźby.

Wśród autorów wystawianych prac znajdujemy nazwiska związane w przeszłości jak i obecnie z Olskusem: Roman Breitenwald, Marcin Dubiel, Bronisław Grzywacz, Maria Płonowska, Alojzy Siwecki, Władysław Serafin, Stanisław Wałach, Stanisław Jakubas, Jerzy Kantorowicz, Stanisław Stach, Paweł Turbas, Władysław Jastrzębski.

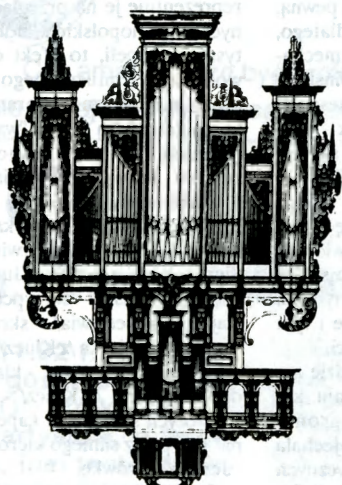
Wystawa została zorganizowana przez MOK dzięki przychylności Państwa Kingi i Ignacego Kościńskich, którzy wypożyczyli prezentowane prace ze swoich prywatnych zbiorów. Wystawa potrwa do dnia 15 grudnia br., a prace można oglądać codziennie w godz. 9.00 do 16.00 oprócz poniedziałków

Dyżury oprowadzającego naprzemiennie albo w Pawilonie albo w Dworcu Machnickich przy ul. Szpitalnej.

Stw.

"ZNOWU ZAGRAŁY"

W pierwszą niedzielę Adwentu - 29 listopada 1992 roku - podczas Mszy świętej, ks. Biskup Ordynariusz diecezji Sosnowieckiej, dr Adam Śmigiel-ski, poświęcił odrestaurowane XVII wieczne organy olskuskiej fary pod wezwaniem św. Andrzeja.

Pełny serwis z poświęcenia i przekazania odrestaurowanych organów podany w specjalnym wydaniu świątecznym

Stw.

XI Spotkania Taneczne '92 w Olskuszu

W dniach 21 i 22 listopada br. w Miejskim Ośrodku Kultury w Olskuszu odbyły się XI Spotkania Taneczne. Dwudniowa impreza zorganizowana przez Wojewódzki Ośrodek Kultury w Katowicach i Miejski Ośrodek Kultury w Olskuszu zgromadziła 64 zespoły z województwa katowickiego reprezentujące: szkoły podstawowe, szkoły średnie, drużyny harcerskie, miejskie, gminne i zakładowe domy kultury, kluby działające przy spółdzielniach mieszkaniowych.

Cała impreza podzielona została na dwa dni. W pierwszym dniu odbyły się pokazy 48 zespołów różnych form tanecznych od tańca disco do tańca towarzyskiego. W drugim dniu natomiast wystąpiło 16 zespołów tańca ludowego i folklorystycznego.

Ilość zespołów uczestniczących w spotkaniach oraz wysoki poziom zaprezentowany przez nie spowodował, że wyniki imprez ogłoszone zostaną 8 grudnia br. w Wojewódzkim Ośrodku Kultury w Katowicach. Listę laureatów podamy w kolejnym numerze naszej gazety.

Stw.

Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjno-Handlowe "ATUT" spółka z o.o. w Olskuszu
32-300 Olskusz, ul. Bylicy 1,
skr. poczt. 78, tel/fax 43-51-41

Generalny wykonawca budowy Oddziału Banku PKO w Olskuszu, Oddziału Banku Śląskiego w Olskuszu, Ekspozytur PKO w Kluczborku i Wolbromiu.

połącza swoje usługi w zakresie:

- * kompleksowej realizacji nowych obiektów budowlanych,
- * remontów i modernizacji istniejących budynków,
- * rozbiórkę budynków i budowli,
- * wykonania i remontów sieci wod.-kan.-gaz. i centralnego ogrzewania,
- * adaptacji poddaszy na mieszkania,
- * budowy domów jednorodzinnych, bliźniaczych i szeregowych,
- * wykonania sufitów podwieszanych,
- * układanie dróg, chodników i placów z kostki betonowej barwionej.

oraz

- * wszelkich robót murarskich, zbrojarskich, tynkarskich, dekarских, elewacyjnych, okładzinowych, posadzkarskich, podłogowych, izolacyjnych, instalacji sanitarnych wod. kan., centralnego ogrzewania itp.

Posiadamy wyspecjalizowane brygady sprawdzone w nowoczesnych stylizowanych obiektach. Zrealizujemy każde marzenie projektanta i inwestora. *Jezeli chcesz budować rób to tylko z nami.*

Poniżej podajemy imienny wykaz 19 sołectw istniejących na terenie Miasta i Gminy Olskusz oraz nazwiska i adresy zam. ich sołtysów.

1. Bogucin Mały - Osuch Mieczysław - Bogucin Mały 46
2. Braciejówka - Nabagło Adam - Braciejówka 18
3. Gorenice - Kondek Stanisław - Gorenice 99
4. Kogutek - Fijołek Barbara - Zederman 241 "b"
5. Kosmolów - Skalski Andrzej - Kosmolów 22
6. Niesułowice - Pocztołenko Marian - Niesułowice 8
7. Olewin - Łydko Stanisław - Olewin 19
8. Osiek - Bilczyński Stanisław - Osiek 76
9. Pazurek - Twardowski Leon - Pazurek 37
10. Podlesie - Adamczyk Andrzej - Podlesie 18
11. Rabsztyn - Skalska Helena - Rabsztyn 6
12. Sieniczno - Pasich Jan - Sieniczno 72
13. Troks - Majda Zenon - Troks 119
14. Witeradów - Ścigaj Karol - Witeradów 82
15. Zawada - Mitka August - Zawada 93
16. Zederman - Stach Edward - Zederman 130
17. Zimnodół - Stach Stanisław - Zimnodół 44
18. Żurada - Kasprzyk Stanisław - Żurada II/46
19. Wiśliczka - Stanisław Długoszewski - Wiśliczka 21

Restauracja
w Hotelu "Olskusz"

W dniu 19 listopada br. zostaliśmy zaproszeni na otwarcie zmodernizowanej restauracji w hotelu "Olskusz". Z udziałem członków Zarządu Miasta na czele z Burmistrzem Miasta - p. inż. Andrzejem Ryszką dokonane zostało otwarcie zmodernizowanego lokalu. W ramach przeprowadzonych kosztów ponad 212 mln zł. prac modernizacyjnych obejmujących szeroki zakres robót instalacyjnych, elektrycznych, budowlanych i stolarskich zmieniony został w pełni wystrój wnętrza sali konsumcyjnej.

Renowacji poddany został również sprzęt będący na wyposażeniu sali. Wykonane prace zmieniły poziom estetyczny i funkcjonalny lokalu.

Odrestaurowana sala o powierzchni 255 m² posiadająca 112 miejsc wzbogaciła się o scenę o powierzchni 30 m² poszerzając możliwości działalności lokalu. Ponadto restauracja dysponuje drink barem na 60 miejsc. Ciekawie rozwiązane oświetlenie i sufit sali przydaje specyficznego nastroju temu lokaliowi.

Również otoczenie budynku restauracji poddane zostało modernizacji. Koszt 80 mln zł. przeprowadzono remont schodów prowadzących do lokalu. Na przeprowadzony remont Rada Miasta przeznaczyła dotację w wysokości 200 mln zł.

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt wykonania wielu prac w systemie gospodarczym przez załogę MO-SiR-u, co obniżyło w sposób istotny koszty całego przedsięwzięcia.

Tej klasy lokal można odwiedzić z przyjemnością. Nie tylko wstąpić na małą czarną, ale i na trochę dłużej.

Charakterystyka nazw miejscowości
gminy Olskusz

Klasyfikacja nazw miejscowych i fizjograficznych może opierać się na różnych kryteriach, nie więc dziwnego, że we współczesnej onomastyce czyli nauce o nazwach istnieje kilka klasyfikacji.

W Polsce stosowane są dwie klasyfikacje. Pierwsza z nich oparta jest na kryterium znaczeniowym. Wyróżnia ona:

- nazwy będące zawsze nazwami miejscowości,
- nazwy będące najpierw nazwami ludzi, później dopiero nazwami miejsc.

W grupie pierwszej wyróżnia się:

- a/ nazwy topograficzne
- b/ nazwy kulturowe,
- c/ nazwy zdrobniałe.

W drugiej wyróżnia się:

- a/ nazwy etniczne,
- b/ nazwy patronimiczne,
- c/ nazwy służebne,
- d/ nazwy rodowe.

Druga klasyfikacja ma charakter strukturalno-gramatyczny. Ze względu na jej wybitnie specjalistyczny charakter pominiemy ją w niniejszym artykule.

Nazwy topograficzne wyróżniają właściwości topo- lub geograficzne. Do grupy tej można zaliczyć nazwy miejscowe gminy Olskusz: Czarna Góra, Kamyk, Piaski, Podgrabie, Podlesie, Rabsztyn, Skalskie, Zimnodół.

Oto ich charakterystyka:

Czarna Góra to dzielnica Olskusza. Pierwsze wzmianki dotyczące nazwy pochodzą z 18 wieku. Jest to nazwa topograficzna.

Kamyk jest częścią Olskusza. Nie istnieją zapiski związane z tą nazwą. Jest to nazwa topograficzna.

Piaski są jednym z osiedli Olskusza. Brak danych źródłowych dotyczących tej nazwy. Jest to nazwa topograficzna oznaczająca miejsce znajdujące się na piaskach.

Podgrabie to północna część Olskusza, brak danych źródłowych, nie jest znana historia tej nazwy, nie ma zapisków od kiedy jest używana. Jest to nazwa topograficzna oznaczająca miejsce pod grabem.

Podlesie jest to wieś w gminie Olskusz. Pierwsze wzmianki o tej miejscowości pochodzą z 18 wieku. Jest to nazwa topograficzna oznaczająca miejsce pod lasem.

Rabsztyn to wieś a do 18 wieku także zamieszkały zamek w gminie Olskusz. Wzmianki o tej miejscowości pochodzą z 14 wieku. Jest to nazwa pochodzenia niemieckiego, niem. Rabstein oznacza "kruczą skałę" - określenie zamku położonego na wysokiej, stromej skałe.

Skalskie - dawna wieś a obecnie osiedle Olskusza. Pierwsze wzmianki o tej miejscowości pochodzą z końca 18 wieku. Jest to nazwa topograficzna, oznaczająca miejsce na skałe.

Zimnodół - także Zimny Dół. Jest to wieś w gminie Olskusz. Pierwsze wzmianki o tej miejscowości pochodzą z 16 wieku.

Wśród nazw kulturowych oznaczających dzieła rąk ludzkich albo urządzenia, instytucje i wytwory kultury społecznej i duchowej wyróżniamy w gminie Olskusz Osiek i Sieniczno.

Osiek to wieś w gminie Olskusz. Pierwsze wzmianki o niej pochodzą z 15 wieku. Jest to nazwa oznaczająca miejsce, gdzie wznosiła się warownia leśna utworzona z pni drzew.

Również Sieniczno jest wsią w gminie Olskusz. Zapiski dotyczące tej miejscowości pochodzą z 15 wieku. Nazwa kulturowa "siennica", "siennik" oznacza stóg siana, miejsce gdzie chowają siano. Historyczna postać: Siennikno.

Nazwy dzierżawcze oznaczają miejscowości będące dawniej własnością człowieka, od imienia którego urobiono nazwę. Do grupy tej w gminie Olskusz należą:

Bogucin - wieś w gminie Olskusz. Pierwsze wzmianki tej nazwy pochodzą z 13 wieku. Jest to nazwa dzierżawcza od nazwy Boguta. Historyczna postać tej nazwy brzmi Bogutin.

Braciejówka to wieś w gminie Olskusz. Wzmianki o tej miejscowości pochodzą z 14 wieku. Nazwa pochodzi od imienia jednego z założycieli wsi, od nazwy osobowej "Braciej". Została ona utworzona od przymiotnika dzierżawczego /wieś - czyja? Braciejówka/ za pomocą formantu - ka.

Kosmolów to także wieś w gminie Olskusz. Pierwsze wzmianki o tej miejscowości pochodzą z 16 wieku. Dawniej Kosmalów. Nazwa dzierżawcza pochodzi od nazwy osobowej Kosmal. Historyczna postać nazwy brzmiała: Kosmalów.

Lokal ten powinien przyciągnąć nie tylko mieszkańców Olskusza i nie tylko okazjonalnie. "Nowy" lokal gwarantuje konsumentowi szybką, sprawną, efektywną i kulturalną obsługę.

Najlepszą wizytówką jest strona wizualno-usługowa zachęcająca do odwiedzenia i skorzystania z usług lokalu.

Personelowi lokalu życzymy samych kulturalnych i sympatycznych klientów, których w imieniu kierownictwa serdecznie zapraszamy do korzystania z usług serwowanych w restauracji.

W lokalu można organizować różnego rodzaju uroczystości rodzinne, przyjęcia okolicznościowe i weselne. Kierownictwo restauracji spełnia różne życzenia związane z organizacją zleconych imprez.

i na koniec życzymy naszemu miastu większej ilości takich lokali.

Stępień Wiesław.

Olewin - wieś w gminie Olskusz, dawniej Olelin, Olawin. Wzmianki o tej miejscowości pochodzą z 14 wieku. Jest to nazwa dzierżawcza od nazwy osobowej "Olele" lub "Olawa". Nazwa osobowa oraz postać językowa nazwy nie jest jasna.

Parcze stanowią część miasta Olskusza. Nazwę można znaleźć w dokumentach 14 wiekowych. Jest to nazwa dzierżawcza od nazwy osobowej "Park". Istnieje przypuszczenie, że jest to nazwa topograficzna. Park oznaczał wyziew kóz, łań, jeleni w czasie godowym. Parcze to miejsce, w którym przebywały te zwierzęta.

Witeradów to znana podolska wieś. Zapiski o tej miejscowości pochodzą z 14 wieku. Dawniej Witeradów, także Witaradów. Nazwa ta może pochodzić od słowa witarnia - staropolska nazwa gruszek.

Zederman jest to wieś w gminie Olskusz przy drodze E 4. Pierwsze wzmianki o tej miejscowości pochodzą z 14 wieku. Jest to nazwa dzierżawcza równa nazwie osobowej pochodzenia niemieckiego /Sand(er)/man/.

Nazwy zdrobniałe oznaczają najczęściej położenie osiedla na podstawie nazwy miejscowości, w pobliżu której je założono. Niekiedy zaś wskazują miejscowość, z której pochodził osadnik zakładający nowe osiedle. Do grupy tej można zaliczyć Wiśliczkę. Jest to miejscowość w gminie Olskusz. Pierwsze wzmianki pochodzą z 19 wieku. Jest to nazwa zdrobniała od nazwy miejscowości Wiślica.

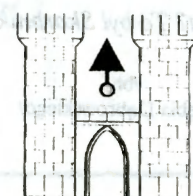
Nazwy etniczne oznaczają w najdawniejszym stanie rzeczy mniejszą lub większą gromadę ludzką pochodzącą od właściciela zamieszkałego przez nią skrawka ziemi, charakterystycznego dla niej pożywienia itp. Są to takie nazwy, jak np. Zalesiany, Podgórzycze, Pomorzany.

Pomorzany są dzielnicą Olskusza a pierwsze o niej wzmianki pochodzą z 15 wieku. Jest to nazwa oznaczająca pierwotnie ludzi pochodzących z Pomorza. Historyczna postać: Pomorjany.

Nazwy patronimiczne oznaczają pierwotnie potomków lub poddanych człowieka, którego imię, przezwisko lub nazwa zawodu tkwi w nazwie miejscowości. Są to takie nazwy jak: Racławice, Katowice, Gorenice, Niesułowice.

Gorenice są wsią w gminie Olskusz. Zapiski tej nazwy pochodzą z 14 w. Dawniej były to Gorynice. Jest to nazwa patronimiczna od imienia Gorynia.

Janina Frączek

Ogólnopolski
"Gwiazdkowy"
Turniej Szachowy
Dzieci i Młodzieży

Olskusz
18-20 XII 1992 r.

Kapela ludowa "JASIE" z Klucza - śpiewa i gra już od ponad 16 lat, a wszystko zapoczątkował jesienią 1975 r pan Jan Czerwiński, pracownik warsztatu mechanicznego w Kluczewskich Zakładach Papierniczych, ujawniając nagranie magnetofonowe własnej twórczości śpiewaczej. Wysłuchał tego instruktor muzyki w Zakładowym Domu Kultury "Papiernik" - Jerzy Mrówka, a wynikiem wspólnej rozmowy był pomysł zorganizowania kapeli ludowej.

Kapela "JASIE"

W pierwszym etapie "zaangażowano" Felicję Janus /skrzypce/, Wincentego Zubę /bęben/ oraz Mieczysława Aleksandrowicza /akordeon/. Później dołączyła solistka - Janina Walnik, która znana była z tego, że już od wielu lat obsługiwała swoimi przyspiewkami okoliczne wesela. Gdy grupa ta została uzupełniona przez Kazimierza Gołę /trąbka/ i Tadeusza Jaworskiego /klarnet/ - można było rozpocząć

próby. Pierwsza odbyła się 27 października 1975 r.

Zorganizowanie kapeli stało się pewną, miłą sensacją w KZP, szczególnie dlatego, że skromny pracownik warsztatu mechanicznego /a mowa tu o Janie Czerwińskim/ będzie pierwszym solistą w tym zespole. Jego imię oraz imię pani Walnik - były bodźcem dla społeczeństwa Klucza, aby nazwać nową kapelę - kapelą "JASIE".

Pierwszy publiczny występ w marcu 1976 r /Dzień Kobiet/ cieszył się ogromnym zainteresowaniem. W sali widowiskowej na 318 miejsc zgromadziło się co najmniej dwukrotnie więcej. Za tydzień trzeba było powtórzyć występ, ale i tym razem był nadkomplet publiczności.

Już w maju 1976 r. na przeglądzie zespołów folklorystycznych w Bytomiu, kapela "JASIE" znalazła się w gronie najlepszych, w tydzień później wyjechała na I przegląd zespołów folklorystycznych Polski południowej - "Jasielskie Okółki" w Jasle i zdobyła tam nagrodę publiczności. Jak dotychczas brała udział we wszystkich "Jasielskich Okółkach" i nigdy nie wracała bez nagród, bez pucharu. Zawsze też była obecna na wojewódzkim przeglądzie zespołów folklorystycznych - "Wiosenne Wici" - zdobywając nagrody i wyróżnienia. Największe osiągnięcie, to II miejsce na ogólnopolskim festiwalu kapel, śpiewaków i instrumentalistów.

Po sukcesie - w tym roku/ na XV Wiatach Folklorystycznych - będzie w 1993 r ponownie uczestnikiem Ogólnopolskiego Festiwalu Kapel Ludowych w Kazimierzu n. Wisłą.

Sukcesów kapeli jest znacznie więcej. Gdy zapytałem o to kierownika ZDK "Papiernik" - Andrzeja Miszczyńskiego, zamiast opowiadać, wskazał na pokój służbowy dosłownie wytapetowany dyplomami i proporcjami i na regały - z "łócącymi" się pucharami.

Każdy kto interesuje się artystyczną karierą kapeli, nie wątpli, że "Jasie" są kulturalną wizytówką Klucza i Kluczewskich Zakładów Papierniczych, które od począt-

ku sponsorują jej działalność. Jest wizytówką i dla województwa, bo coraz częściej reprezentuje je na przeglądach regionalnych i ogólnopolskich. Dobry poziom artystyczny kapeli, to efekt doświadczenia wokalnego i muzycznego jej członków oraz systematycznej i starannej pracy. Nie bez znaczenia są tu tzw. "warsztaty folklorystyczne" oraz kwalifikacje kierownika zespołu - Jerzego Mrówki, instruktora kat. I, specjalność - muzyka.

W aktualnym składzie kapeli śpiewają: Janina Walnik, Jan Czerwiński i Leopold Sierka /wszyscy troje z Klucza/ i grają: Jan Klich /z Olkusza/ - skrzypce prym, Stefan Zajac /z Bolesławia/ - skrzypce sekond, Apoloniusz Sierka /z Klucza/ - trąbka, Henryk Guzik /z Olkusza/ - klarnet oraz Andrzej Sadurski /z Klucza/ - kontrabas. W niektórych sytuacjach kapela "wzmocniona" jest przez samego kierownika zespołu - Jerzego Mrówkę.

Oprócz wymienionych już wokalistów i instrumentalistów w kapeli "Jasie" występowali również: Urszula Walnik, Franciszek Baran, Jan Konieczny, Edward Kućmierz, Wacław Wesołowski, Robert Karoń, Aleksander Mosór, Tadeusz Mosór oraz Jan Jakubowski.

Jaka będzie przyszłość kapeli? Najmłodszym jest kontrabasista Andrzej Sandurski /pracownik KZP/ oraz Leopold Sierka /pracownik HSW w Jarosławcu/. Pozostali to emeryci. Przyszłość należy do najmłodszych, ale i ci najstarsi nie chcą rezygnować, chcą grać i to jeszcze bardzo długo. Jednak gdy kiedyś odejdą, trudno będzie znaleźć godnych następców, bo kto z młodych zechce dziś uczyć się gry na trąbce, skrzypcach czy klarnecie? Nie zagrożony wydaje się być dotychczasowy patronat. Wiceprezes Kluczewskich Zakładów Papierniczych S.A. - Ryszard Karoń powiedział, że "Jasie" będą sponsorowane tak długo, jak długo - zachowując wysoki poziom artystyczny - są potrzebne społeczeństwu gminy, załodze i polskiej sztuce folklorystycznej.

Bolesław Huras.

Legenda Starego Olkusza

Bartłomiej Rokita

Bardzo dawno temu, gdy w Olkuszu wydobywano drogie rudy srebra, zjawiał się w zarządzie kopalni człowiek podający się za Bartłomieja Rokitę i poprosił o przyjęcie go do pracy. Nikt nie znał tajemniczego przybysza, ale ponieważ brakowało wtedy górników, przyjęto go bez zastrzeżeń.

Już w pierwszym dniu pracy przekonano się, że Rokita potrafi wydobywać więcej niż inni w ciągu kilku dni. Dziwiono się temu, trochę pomrukiwano i zazdrościono wysokich zarobków. Jednak po kilku dniach, przy kieliszku lepiej poznano szczęściarza i zaczęto korzystać z jego rad, bo on zawsze wiedział gdzie kopać, aby natrafić na srebrną żyłę.

Dobra opinia o Bartłomieju Rokicie umacniała się. Już zaczęto lubić nowego górnik, rozmawiać z nim o sprawach bardzo osobistych i tajemniczych. Podczas z jednej z takich pogadek Rokita ni stąd ni zowąd odezwał się do zgromadzonych górników w te słowa:

- Moi kochani, powiem wam coś bardzo interesującego. Będziecie mieć lepsze zarobki jeżeli pozwolicie mi podczas wielkanocnego nabożeństwa przenieść kościół na Czarną Górę, bo wasz kościół stoi na całźnie srebra, tak ogromnej, że nie wybieżecie jej i za sto lat.

Górnicy najpierw osłupieli, a następnie - domyśliwszy się kim jest Rokita - pożegnali go i uciekli.

Na drugi dzień Rokity nie było już w mieście, a z nim zniknęła rzeka Baba, której wody zalały wszystkie roboty górnicze. Górnicy opuścili swoje "dziury", tylko rząd rosyjski nie chciał zrezygnować z odwodnienia kopalni i wydał ogromne sumy na osuszenie sztolni Ponikowskiej i Pileckiej, bo tymi sztolniami chciano dostać się do "starych robót".

- Czy domyślacie się kim był Rokita? To był Skarbnik...

/bh/

/na podstawie: Podania i opowieści z Zagłębia Dąbrowskiego/

Olkuskie Przedsiębiorstwo Budowlane

32-300 Olkusz, ul. Kr. Kazimierza Wielkiego 29

tel. centr. 43 04 82 do 84, tlx 312 663, fax 430 485

oferuje:

szeroki wachlarz usług w zakresie wykonawstwa robót budowlano-montażowych, inwestycyjnych i remontowych dla budownictwa ogólnego (również dla indywidualnych klientów).

Zakład Produkcji Pomocniczej

Fabryki Domów Olewin, tel. 43 07 03

oferuje swoje usługi w zakresie wykonawstwa wszelkich konstrukcji stalowych i wyrobów na życzenie klienta, a w szczególności:

- bram ogrodzeniowych, garażowych, ramek ogrodzeniowych i słupków
- garaży metalowych
- drzwi i okien metalowych, krat
- rynien, rur spustowych i innych obróbek blacharskich

Ponadto posiadamy w sprzedaży szeroki asortyment galanterii betonowej jak: płytki chodnikowe, krawężniki, obrzeża, kregi, pokrywki, łupiny, płytki korytkowe 60 x 300 itp.

Fabryka wykona każdy element betonowy i żelbetonowy wg. życzenia klienta, dostarczy każdą ilość betonu na fundamenty, stropy itp.

Sklep Materiałów Budowlanych OPB,

ul. 20 Straconych, tel. 43 10 44

poleca szeroki asortyment wyrobów naszej branży i nie tylko. Posiadamy w sprzedaży płyty drogowe w cenie 250 tys. zł oraz stal żebrę 622 po 3900 zł/kg i stal o25 po 3600 zł/kg.

Zakład Transportu i Sprzętu OPB

przy ul. Osieckiej, tel. 43 10 20

Tu możesz wypożyczyć sprzęt budowlany i elektryczny, w tym białe szalunkowe, sprzęt ciężki itp.

Polecamy również paliwo krajowe u „Szejka” przy E-4 oraz szeroki asortyment olejów, płynów i smarów.

Nasz Zakład Stolarski Miechów ul. Racławicka, tel. 302 61 wykona dla Ciebie najsolidniej kiosk, domek, każdy drewniany dom mieszkalny.

Mamy zaszczyt zaprezentować Czytelnikom "Przeglądu Olkuskiego" naszą firmę pod nazwą AZPEXIM S.C. dawną nazwa VIDEOA-P STUDIO z tymczasową siedzibą w Olkuszu, ul. Strzelców Olkuskich 1a/34, tel. 43-30-29.

Firma nasza istnieje już kilka lat, a jej działalność podzielona jest na kilka części: Video-foto-studio, agencję artystyczno-reklamową. Świadczymy usługi fotograficzne i filmowe dla osób prywatnych, jak również dla różnego rodzaju firm. Jeśli chodzi o tę dziedzinę naszej działalności, specjalizujemy się w reportażu filmowo-zdjęciowym z różnego rodzaju uroczystości i imprez /imprezy i uroczystości publiczne, prywatne: śluby, chrzty, komunie oraz prace dyplomowe dla uczniów i studentów.

Szczególnie miło wspominamy jedną z imprez publicznych - pokaz mody w domu towarowym w Jaworznie, prowadzony z naszym współudziałem przez Miss Polonia 1991 r - Karinę Wojciechowską. Impreza ta była obsługiwana przez naszą firmę.

Filmy nasze wykonujemy w systemie Super-VHS, jednak na specjalne zamówienie klienta możemy wykonać również film w systemie profesjonalnym - BETACAM SP.

Miss Polonia '91 Karina Wojciechowska /w środku/

Na tropie tajemnic

średniowiecznego Olkusza

Olkusz, jedno z najstarszych i najznamienitszych miast średniowiecznej Małopolski, po raz kolejny odsłonił swoje tajemnice skrywane, jak dotąd, głęboko w ziemi. Podczas prac związanych z modelowaniem skarpy, znajdującej się na zapleczu budynku dawnego starostwa, skarpy dochodzącej niemalże do fundamentu zrekonstruowanego odcinka muru obronnego i baszty, natrafiono na relikty kamiennych murów.

/c.d./

Największą sensacją było jednak odkrycie wewnątrz budynku A doskonale zachowanego układu stratygraficznego, gdzie odkryto - nie licząc dwumetrowej warstwy gruzu, którym przykryte były odkryte fundamenty aż 28 warstw, w obrębie których stwierdzono co najmniej 10 poziomów użytkowych w postaci bruczków, wylewki wapiennej lub ceramicznej posadzki oraz 7 pewnych warstw popożarowych z bardzo dużą ilością węgla drzewnego. Jak z powyższego wynika budynki te uległy kilkakrotnym pożarom, po których znów były odbudowane. Grube, kamienne mury sprawiły, iż paliły się dachy, stropy oraz wnętrza, mury nośne pozostawały zaś bez specjalnego uszkodzenia. Gdyby to były budynki drewniane nie byłoby zapewne co odbudowywać.

Eksploatacja warstw kulturowych, w obrębie których odnajdywano fragmenty naczyń glinianych, gwoździe, kości zwierzęce napawała dreszczykiem emocji, która narastała im bliżej było do tzw. calca, czyli warstwy nie wskazującej na styczność z działalnością człowieka. Bowiem najniższa warstwa użytkowa związana z funkcjonowaniem budynków miała dać odpowiedź, kiedy zostały one zbudowane.

I w tym wypadku potwierdziła się duża ranga naukowych odkryć. Natrafiono bowiem w warstwie najniższej, dochodzącej do murów budowli na materiały o cechach morfologiczno-typologicznych charakterystycznych dla I połowy XIV w., a niektóre fragmenty ceramiki nawet dla schyłku XIII w. Tak więc mamy tu do czynienia z relikwiami czternastowiecznej zabudowy murowanej, solidnej, jaką się mógł poszczycić w tym okresie tylko Kraków. Inne miasta bowiem jak Sławków, Wolbrom, Bochnia czy Wieliczka miały zabudowę w przeważającej części lub całkowicie drewnianą. Świadczy to o potęgę i zamożności miasta, żyjącego i bogacącego się z górnictwa rud srebra i ołowiu. Biorąc pod uwagę spis zabudowy miejskiej z 1317 r. zachowany we fragmencie ksiąg miejskich w Olkusz, przed tym rokiem były w mieście 93 posesje, bez oczywiście posesji królewskich czy kościelnych. Szacunkowo przyjmuje się, iż Olkusz miał wtedy około 100 domostw, z których sądząc po odkrytych relikwiah, przynajmniej znaczna część była murowana.

Ostatnia najwyższa warstwa pożarowa, odkryta w wykopie zawierała materiał ceramiczny, datowany ogólnie na XVI w. Być może była ona związana z pożarem, który strawił znaczną część miasta w 1584 r. po pożarze tym obiekt był odbudowany o czym świadczą odkryte pomieszczenie z posadzką z płytek ceramicznych. Materiał z warstwy gruzu zalegającego na tej posadzce pochodził z wieku XVII. Zniszczenie mogło nastąpić po potopie szwedzkim. Pewnym jest, iż w wieku XVIII po zabudowie tej nie było już śladu, za czym przemawiają materiały ikonograficzne i kartograficzne z tego okresu, m.in. mapy D. Deutscha z 1761 r. i A. Oknińskiego z 1787 r.

Przeźściern pomiędzy linią zabudowy, a murem obronnym tworzyła tzw. uliczka przy-murna, obiegająca miasto wzdłuż murów obronnych od strony wewnętrznej. Wykop przecinający nawarstwienia tej uliczki wykazał obecność 5 utwardzonych nawierzchni w postaci rumoszu wapiennego z glina, przy czym najstarszy poziom spalenizny na najniż-szym bruczu zawierał również materiał z XIV w.

Niezmiernie interesujący okazał się wykop, przecinający nawarstwienie uliczki przy murze obronnym. Okazało się, iż zabudowa miejska była starsza od muru obronnego. Najniższy bowiem poziom utwardzony uliczki dochodził do murów kamienic, przy murze obronnym był natomiast przecięty wykopem pod fundament, który przecinał również leżącą na najniższym brukuwarstwą spalenizny. Wykop ten był związany dopiero z drugim od dołu, kolejnym brukiem. Tak więc kolejna sensacja. Miasto po lokacji miało zabudowę mieszkalną, która pierwotnie broniona była wałem i fosą. Mur obronny, budowany odcinkami i niejednokrotnie przez wiele lat, wybudowany został później, przynajmniej od strony południowej, kiedy stały już kamienice i istniała uliczka podwalna, zamieniona później na przymurną. Przemawia za tym również fakt, iż półbaszta odkryta w rejonie omawianych tu reliktów zabudowy w roku 1971 była posadowiona na stoku fosy, a mur obronny na wale. Jak z powyższego wynika badania archeologiczne odsłoniły kolejny wycinek przeszłości miasta. Biorąc pod uwagę doniosłość odkrytych reliktów zorganizowany tu zostanie rezerwat archeologiczny, obejmujący mały fragment średniowiecznego Olszusa.

Jacek Pierzak

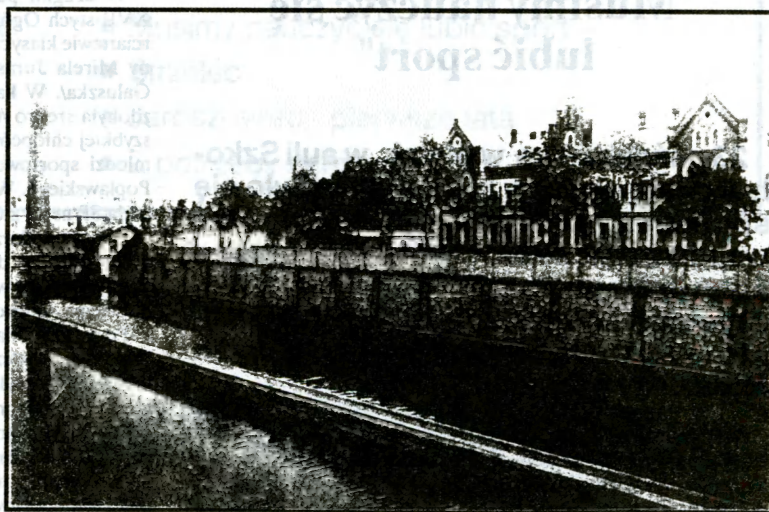
Właścicielem posiadłości, na których wybudowana została fabryka cementu był Ludwik (syn Ludwika) Mauve. Posiadłość tę nabył na podstawie aktu kupna - sprzedaży zawartego w Dreźnie u królewskiego notariusza Nisego dnia 22 października 1887 r.

/c.d./

Cement pakowany był początkowo w beczki dębowe, a w późniejszym okresie również worki papierowe.

Wspomina Jan Mól - robotnik cementowni, pracujący przy łamaniu kamienia: "Mieszkałem wówczas w Bydlinie - 7 km drogi przez las - i tak codziennie o 4.00 trzeba było wyjść aby zdążyć na 6.00. Pracowaliśmy przez 12 godzin (w cementowni pracowali po 8), a więc na 8.00 wieczorem wracaliśmy do domu i następnego dnia do Jarosławca, a praca była ciężka przy kamieniu i niebezpieczna.

Pamiętam jak w dwójkę rwaliśmy kamień na ścianie, a w dół pracowali ludzie, przeważnie kobiety i starsze dzieci, przy ładowaniu koleb. Padła od nas komenda "kryć się" i obwał zmienił kierunek lotu wprost na kryjówkę ludzi. To chyba cud, że na wystającej krawędzi skalnej odbił się i w całości przefrunął nad kryjówką. My z góry przez dłuższą chwilę nie mogliśmy się podnieść, aby sprawdzić, czy ktoś z nich ocalał. Na szczęście skończyło się na wiel-

barakowy, który w tym celu przerobił i dostosował do jego potrzeb. Tym samym od 1 września w Jaroszewcu powstała szkoła jednoklasowa, do której uczęszczały również dzieci z Zalesia i stacji Rabstyn.

W cementowni zorganizowana była Straż Pożarna, a także orkiestra dęta, która co niedzielę i podczas świąt, szczególnie państwowych, dawała koncerty w Parku Wolności.

W latach 20-tych wybudowane zostało kasyno pełniące wówczas funkcję gastronomiczno-hotelowe (obecnie na jego fun-

do 1940 r. Po zaprzestaniu produkcji w wapiennikach wypalano wapno.

Istniały plany rozbudowy cementowni, a raczej jej modernizacji i w tym celu zamówiony został piec obrotowy w Danii i inne niezbędne urządzenia lecz wojna uniemożliwiła właścicielowi zrealizowanie zaprojektowanych marzeń. c.d.

LATA OKUPACJI

Agresor niemiecki wkroczył do Jarosławca 5 września 1939 r. Większość ludności miejscowej wraz z cofającym się wojskiem polskim opuściła osiedle bojąc się spodziewanych represji. Po kilku dniach bezładnie przyjeżdżający tutejsi zaczęli powracać.

Wspomina Walenty Szatan:

24 sierpnia 1939 roku zostałem zmobilizowany - odjazd z Olkusza do Krakowa, do 3 pułku ułanów. Tam umundurowanie i wyjazd pod czeską granicę. 1 września 1939 r. zostaliśmy ostrzelani przez Nie-

mców i z uwagi na znaczną przewagę wroga zaczęliśmy się wycofywać na wschód.

W 1941 r. zostaliśmy osadzeni w Stalagu VIH w Koln, w 1942 r. przebywaliśmy w Stalagu VIII B w Krefeld i w Wunsdorf aż do 22 listopada 1945 r. Przez cały czas w stalagach byliśmy umundurowani. Z tamtąd bardzo wielu z nas udało się na drogę powrotną do kraju, ale wielu pozostało na Zachodzie. W Jaroszewcu zjawiłem się 22 grudnia 1945 r, a więc na Wigilię i na Świąta."

P.S.

Autor opracowania zwraca się z uprzejmie do Czytelników, którzy do tej części historii Jaroszwca mogliby wnieść jakiegokolwiek szczegóły, które w opracowaniu nie zostały ujęte, a mają istotne znaczenie, aby informacje takie przekazać na adres "Przeglądu Olkuskiego".

/M.Z.Mary/

Od redakcji:

W poprzednim odcinku przedstawiliśmy litery w nazwisku p. Kalarusa. Przepraszamy.

Produkcja cementowni trwała do 30 września 1933 roku, a okres demontażu aż

Kupon ten upoważnia do zamieszczenia jednego bezpłatnego ogłoszenia drobnego w jednej z rubryk: **dam pracę, szukam pracy, towarzysz-matrymonialna, życzenia i pozdrowienia**. Do każdej kratki należy wpisać jedną literę drukowaną. Ogłoszenia o treści większej niż 70 znaków winny być umieszczone na odpowiedniej liczbie oddzielnych kuponów i oznaczone kolejnymi numerami. Ogłoszenia będą dokładnie wypełnionych rubryk: nazwisko i adres jak również ogłoszenia o treści handlowej, niecenzuralne, gry i loterie nie będą publikowane. Kupon należy przesać na adres redakcji lub wrzucić do skrzynki redakcyjnej (Rynek 2, Urząd Miejski, po lewej stronie drzwi wejściowych).

Nazwisko i imię: _____

Adres: _____

Kupon ogłoszeniowy nr

ważny do dn. 1. I. 93 r.

[illegible]

Rubryka : towarzysko - matrymonialna

dam prace

zyczenia i pozdrowienia

szukam pracy

"Musimy nauczyć się lubić sport"

23 października w piątek, w auli Szkoły Podstawowej w Kluczach odbyło się spotkanie podsumowujące sportowe współzawodnictwo szkół województwa katowickiego za rok 1991/92. Na uroczystości przedstawiono także medalistów XVII Ogólnopolskich Igrzysk Młodzieży Szkolnej.

Wśród przybyłych gości byli m.in. B. Pietrzak - inspektor Kuratorium Oświaty w Katowicach, J. Nowakowski - Przewodniczący Zarządu Wojewódzkiego Szkolnego Związku Sportowego, A. Osuch - Zastępca Kierownika Urzędu Rejonowego w Olskuszu, T. Czerwiecki - prezes Zrzeszenia Ludowe Zespoły Sportowe, R. Wasilewski - Zastępca Przewodniczącego Rady Miasta w Olskuszu, M. Węgrzyn - Wójt Gminy Klucze oraz przedstawiciele gazet: Trybuna Śląskiej, Sportu, Wiadomości Zagłębia i Przeglądu Olskuskiego.

Po krótkim programie artystycznym przygotowanym przez SP nr 2 z Olskusza, na który składało się kilka tańców ludowych polskich, część oficjalną rozpoczęła pani dyrektor SP w Kluczach, Maria Świda. Nastąpiło ogłoszenie wyników, i tak:

W kategorii szkół podstawowych: I m-ce zajęła SP nr 2 z Olskusza, II m-ce SP nr 36 w Tychach, III m-ce SP nr 19 w Gliwicach. Nagrody wręczali: A. Fridmann - redaktor T.S., B. Pietrzak i J. Nowakowski.

W kategorii szkół ponadpodstawowych wśród junierek zwyciężyły Zespoły Szkół z Jastrzębia, II m-ce LO z Bierunia Śl. a III m-ce przyznało ZSZ Węgla Kamiennego z Chorzowa. Wśród juniorów I m-ce zdobył również Zespół Szkół z Jastrzębia, na II miejscu uplasował się ZSB z Olskusza, III m-ce zajął ZSZ Węgla Kamiennego z Chorzowa.

Z trzydziestu trzech gmin biorących udział we współzawodnictwie w kategorii szkół gminnych I m-ce zajęła gmina Klucze, II m-ce gmina Gaszowice, a III m-ce gmina Suszec. Nagrody zwycięzcom wręczali: M. Węgrzyn, T. Czerwiecki i R. Wasilewski. W kategorii szkół sportowych w klasyfikacji szkół podstawowych na I m-cu uplasowała się SP nr 21 z Chorzowa, przed SP nr 19 z Zabrze i SP nr 1 z Knurowa; w klasyfikacji szkół ponadpodstawowych I m-ce zdobył Zespół Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego z Raciborza.

W drugim punkcie uroczystości przedstawiono medalistów XVII-tych Ogólnopolskich Igrzysk Młodzieży Szkolnej. W naciągach klasycznym - złoty medal zdobyła Anita Duch, a srebrny Mirela Juraszek /trenerką obu dziewcząt jest Aleksandra Gałuszka/. W kategorii "złotego krążka" SP nr 17 z Sosnowca zdobyła srebro /trenerem jest Włodzisław Mrozik/ a w jeździe szybkiej chłopcy SP nr 36 z Tychów brązowy medal, na który młodzi sportowcy pracowali pod kierunkiem trenera Janusza Popławskiego. W piłce nożnej szkół podstawowych srebro otrzymała SP nr 21 z Chorzowa, a w koszykówce SP nr 19 z Gliwic.

Poza tym Zarząd Wojewódzki przyznał cztery nagrody pozaregulaminowe: dla dziewcząt - Oli Starosty i Ani Benckok za zajęcie IV m-ca w koszykówce oraz dla chłopców - Karola Szostka i Marcina Ambroziewicza.

Po rozdaniu nagród głos zabrali wójt gminy Klucze - Małgorzata Węgrzyn. Mówczyni powiedziała m.in.: "... Musimy nauczyć się lubić sport nie tylko od święta, ale również na codzień..." - te słowa pani wójt powinny stanowić motto nie tylko tego spotkania, ale ogółu działalności propagującej rozwój sportu w naszym województwie. Mimo, iż nie wszędzie w naszym rejonie warunki pozwalają na uprawianie pewnych dyscyplin sportowych, zbyt mało jest obiektów sportowych i - oczywiście - brak pieniędzy - młodzież uplasowała się na wysokich miejscach i przypomnijmy: w kategorii szkół podstawowych SP nr 2 w Olskuszu I miejsce, w kategorii szkół ponadpodstawowych ZSB w Olskuszu II m-ce, a w kategorii gmin Klucze I m-ce.

Na terenie gminy Klucze istnieje siedem Szkolnych Klubów Sportowych: w Bydlinie, Chechle, Jaroszewcu, Kluczach, Kwaśniewie, Rodakach, Ryczówku - i to właśnie ich wspólna praca zaowocowała I-wszym miejscem.

Środki finansowe na działalność sportową w gminie zabezpiecza Urząd Gminny w Kluczach. Na rok 1992 gmina przydzieliła 80 mln zł, z tego 20 mln na wynagrodzenia dla nauczycieli prowadzących zajęcia pozalekcyjne, tzw. SKS-y. Udział w zawodach rejonowych, wojewódzkich i centralnych pokrywa Zarząd Wojewódzki LZS-u w Katowicach.

Na zakończenie warto przypomnieć największe sukcesy dotychczasowe naszych młodych sportowców z gminy Klucze:

- I miejsce w Ogólnopolskim Turnieju Piłki Nożnej "Piłkarska Kadra Czecha" w 1985 r. i V m-ce w tym samym turnieju w roku 1987.

- III m-ce w punktacji drużynowej w tenisie stołowym podczas Centralnych Igrzysk Młodzieży Szkolnej 1979 r.

- XII-XVI m-ce w ostatnich Ogólnopolskich Igrzyskach Młodzieży Szkolnej w Białymstoku, uzyskane przez drużynę dziewcząt w turnieju tenisa stołowego.

Beata Szczepańska

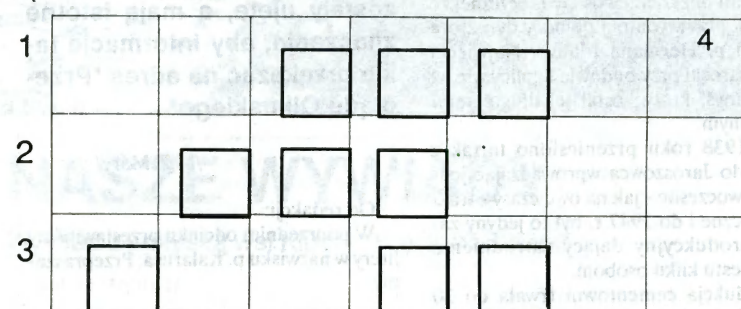
Krzyżówka 4/92

Rozwiązania conajmniej dwóch zadań należy przysłać pocztą na adres redakcji lub wrzucać w kopertach do skrzynki redakcyjnej /przy wejściu do USC w Urzędzie Miejskim/ najpóźniej do dnia 17 XII 92 r. Wśród prawidłowych odpowiedzi rozlosowana zostanie nagroda niespodzianka.

Logoryf 4b/92

Każdy wyraz poziomy ma jednokrotną literę początkową i końcową. Litery z oznaczonych pól utworzą rozwiązanie.

Poziomo:
1. Potężne, długowieczne drzewo stref podzwrotnikowych. 2. Tytułowa bohaterka powieści B. Prusa.
3. Młode pokolenie.
Pionowo:
4. Związek organiczny stosowany jako odtrutka w zatruciach rąk.
/Anka/

Logoryf 4c/92

Litery z oznaczonych kratek utworzą rozwiązanie.

Poziomo:
1. Marian ur. 1912 r. - pisarz polski, prozaik /Kozietulski i inni/, Nagroda Państwowa 1974 r. 2. "Elektryczny" mebel. 3. "Muzyk" z "WESELA".
Pionowo:
4. Wprost "G" - wspak przeznaczenie.
/Anka/

Uzupełnianka 4a/92

Dopisane litery w wyrazach utworzą rozwiązanie. Wśród osób, które odgadną, czym była /jest/ treść rozwiązania zostanie rozlosowana nagroda specjalna.

C _ _ MIA, TA _ _ A, C _ _ KA, KO _ _ AK, KA _ _ K, O _ _ EK,
PA _ _ Z, R _ _ I, M _ _ EK, KR _ _ A, W _ _ Y, N _ _ CA,
PL _ _ N, TO _ _ ŚĆ, O _ _ P, ZA _ _ NA, KA _ _ N,
MA _ _ RA, Ś _ _ ER, W _ _ PAN, BO _ _ R, MA _ _ T, KA _ _ IEC,
PR _ _ A, DU _ _ J, O _ _ ATA, KWI _ _ N, DE _ _ L, IN _ _ O,
K _ _ IK, L _ _ OR, SZ _ _ PA, PA _ _ T _ _ I, KO, S _ _ NKA,
RO _ _ Y, ST _ _ H, W _ _ K, RO _ _ G, ST _ _ NIK,
WR _ _ I, B _ _ ST, KO _ _ AS, _ _ L _ _ A, BR _ _ CZ, MA _ _ TAT,
BR _ _ EK, D _ _ A, P _ _ ED _ _ ŚNIE, LI _ _ N, KI _ _ T.

/Anka/

Z przymrużeniem oka

STRZELEC

Słońce sadowi się w znaku Strzelca 22 listopada i pozostaje w nim do 21 grudnia. Tym okresem włada Jowisz. Jest to największa spośród planet krążących wokół Słońca. Jej mitologiczny imiennik Zeus był władcą i ojcem bogów. W astrologii Jowisz symbolizuje dążenie do wiedzy, a także potrzebę stałego doskonalenia siebie, zarówno w sferze umysłowej, jak i emocjonalnej. Jest uosobieniem świadomości społecznej. Wpływ Jowisza jest najsilniejszy w latach dojrzałych, między 57 a 68 rokiem życia. W przypadku korzystnych układów gwiazdnych pozostający pod wpływem Jowisza odznaczają się mądrością, szlachetnością, szerokością horyzontów, dobrocią, optymizmem, filozoficznym stosunkiem do życia i humorem. Kiedy wpływ Jowisza jest negatywny, pojawia się zarozumiałość, niesprawiedliwość, fanatyzm, ważność, stronniczość i skłonność do nalogów.

Zywiec Strzelca jest ogień. Żyje niezwykle intensywnie, a jego siły witalne są niespożyte. Strzelcy to wybitni indywidualiści o realistycznym i praktycznym sposobie myślenia. Żywiec ognia sprawia, że ludzie urodzeni pod tym znakiem potrafią inspirować innych. Wzbudzają niezbyt w życiu optymizm.

Ze względu na pozycję Słońca w cyklu rocznym, Strzelec należy do tzw. Krzyża zmiennego. Oznacza on zmienność, niestałość, pogoń za nowymi wrażeniami i nowymi znajomościami.

Kiedy Strzelcowi patronuje obok Jowisza Merkury, to obdarzony jest on lotną inteligencją, sprytem i talentami dyplomatycznymi. Wówczas to Strzelcy posiadają głębokie poczucie sprawiedliwości i duże zasoby dobrej woli w kontaktach z innymi ludźmi. Ich błyskotliwa inteligencja w połączeniu z rzetelną wiedzą zapewnia im sukcesy w życiu zawodowym. Doskonałość ich szczególnie objawia się na stanowiskach kierowniczych i reprezentacyjnych. Cechuje ich etyka i odwaga. Szanują ład społeczny i tradycję. Pożąda ich każde zbiorowisko ludzkie. Bardzo lubiani. Otacza ich szacunek. Nigdy nie wykorzystują swojej popularności i pozycji dla prywatnych celów. Żywy umysł Strzelca jest zdolny zarówno do myślenia abstrakcyjnego, jak i realistycznego. Szczególne sukcesy odnoszą w adwokatstwie, szkolnictwie, w działalności handlowej, finansach i interesach. Często osiągnięcia w pracy łączą ze zdobyciem, już w młodym wieku, dobrej pozycji materialnej. Optymizm, dobroduszość i pragnienie przebywania w towarzystwie powodują skupianie się wokół nich serdecznych przyjaciół. Można na nich liczyć nawet w trudnych sytuacjach ponieważ cechuje ich bezinteresowność w niesieniu pomocy.

Ciekawi świata, lubią poznawać nowych ludzi, nowe kraje, nieznanne zagadnienia. Lubią życie pełne rozmachu i przygód. Często w zestawie Jowisza i Merkurego rodzą się Strzelcy podróżnicy i odkrywcy. W tym bogatym, pełnym wrażeń życiu, pomagają im doskonale zdrowie i niespożyta energia. Mimo, że są wielkimi indywidualistami, ceniącymi sobie niezmiennie wolność i niezależność, nie lekceważą obowiązków wobec społeczeństwa i rodziny. Przeważnie są bardzo przystojni i wyposażeni w osobisty czar. Cechy te powodują sympatię płci odmiennej. Także sami bywają podatni na jej uroki. W małżeństwie są wierni i opiekuńczy. Nie gardzą przelotnymi flirtami bez zobowiązań. Wszyscy Strzelcy wcześniej zawierają związki małżeńskie.

Strzelcy urodzeni pod doatkovym wpływem Księżyca wyposażeni są w szczególny wdzięk, podbijają serca innych ludzi, szczególnie płci odmiennej. Ich inteligencja i otwartość powodują posiadanie dodatkowej umiejętności poznawania świata i ludzi intuicją i instynktami. Nie dokonują fałszywego kroku i nie podejmują fałszywej przyjaźni. Uchroni ich przed tym podświadomość. Rozwinięta wyobraźnia powoduje, że Strzelcy spod Jowisza i Księżyca posiadają uzdolnienia artystyczne. Wówczas to rodzą się literaci, plastycy, aktorzy. Osoby te są często wszechstronnie uzdolnione. W ciągu swojego życia wielokrotnie zmieniają zajęcia. Związane to jest z koniecznym im do szczęścia poczuciem niezależności i niechęcią do jednostajności i stagnacji.

Odnaczają się na ogół dobrym zdrowiem i energią. Przeceniają jednak swoje siły prowadząc intensywny tryb życia, co sprawia zapadanie ich na chorobę krążeniową, systemu krążeniowego.

Strzelcy podporządkowani Saturnowi wykonują powierzone obowiązki z największym zaangażowaniem i odpowiedzialnością. Lubią działania konkretne zmierzające do ściśle wyznaczonego celu. Cenią sobie wysoko ład i dobrą organizację. Posiadając te cechy osiągają dobre wyniki w zawodach związanych z zarządzaniem, dozorem i sądownictwem. Bystrość umysłu, zdolność prawidłowej selekcji zjawisk toczących się wokół nich powoduje, że doskonale orientują się w środowisku i umiejętnie otaczają się właściwymi ludźmi. Cenią ich towarzystwo, w którym przebywają za umiejętność współzycia, dobry humor, interesujący sposób prowadzenia rozmowy. Dom i rodzina są dla nich bardzo ważne. Kochają mocno. Cenią sobie związki legalne. Nawet popełniając zdradę nie myślą o trwałym zerwaniu z rodziną i nie czują z tego powodu przesadnych wyrzutów sumienia.

Strzelca nie opuszcza szczęście. Na ogół wszystko mu się udaje, nawet z beznadziejnych sytuacji potrafi wybrnąć. Dzięki takim predyspozycjom Strzelec dość szybko awansuje na stanowiska kierownicze, na których dopiero w pełni może się wykazać. Sukcesy zawdzięcza wcześniejszemu przygotowaniu zawodowemu, pracowitości, szerokim horyzontom myślowym, inteligencji, optymizmowi, unikaniu zbytecznego ryzyka i szczęściu.

W stosunku do podwładnego stara się być sprawiedliwy, bezpośredni, ale i wymagający. Swoim przykładem pociąga innych. Praca z takim przełożonym jest przyjemnością. Swoim zachowaniem stwarza klimat dobrej współpracy. U swoich podwładnych wyróżnia przede wszystkim lojalność i szczerość. Kobieta spod znaku Strzelca jest uczciwa i prostolinijna, pogodna i towarzyska. Posiada duże walory towarzyskie, jest elokwentna i komunikatywna. Posiada wiedzę wszechstronną, chociaż powierzchowną. W doborze przyjaciół, a szczególnie partnera życiowego jest niezwykle staranna. Kieruje się nie tylko sercem, ale i rozsądkiem. W stosunku do męża ma duże wymagania. Szczególnie ceni takie cechy jak: wyrozumiałość, ustepliwość i tolerancja.

Dzieci spod Strzelca nie pozwolą aby ich rodzice się nudzili. Mały Strzelec spowoduje aby stać się domowym centrum zainteresowania. Wszędzie go pełno. Fascynują go nowe rzeczy. Działalność Strzelców chodzących do szkoły powoduje trwałe zapisanie się w pamięci nauczycieli. Raz z tytułu osiągnięć w nauce, a dwa w następstwie stwarzanych problemów. Na lekcjach potrafią wyprowadzić nauczycieli z równowagi. Ambitni i pracowici.

Również ich stosunek do rodziców jest ambiwalentny. Z jednej szanują ich i okazują swoją miłość, a z drugiej dążą do jak najszybszego wyrwania się spod ich opieki. Uważają, że ze swoją zaradnością i samodzielnością życiową dadzą sobie radę. Przepadają za wszelką zabawą.

Rozwiązanie krzyżówki 3/92

Zadanie 3a. Hasło: "Czas to najlepsza cenzura, a cierpliwość najdoskonalszy nauczyciel" - Fryderyk Chopin.

Zadanie 3b.

Poziomo: spichrz, strzęp.

Pionowo: sprzęt, mistrz.

Nagrodę wylosował p. Krzysztof J. Król, Olskusz ul. Orzeszkowej. Nagroda jest do odebrania w redakcji w godz. 7.00-15.00.

Uwaga ! Redakcja Przeglądu Olskuskiego poszukuje sponsorów krzyżówki.

Kupon
Krzyżówka 4/92

PRZEGLĄD OLSKUSKI

Nr indeksu: 37-10-68. Wydawca: Urząd Miejski w Olskuszu, 32-300 Olskusz, Rynek 2, tel. 43-09-52.

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania nadesłanych tekstów.

Redaguje zespół. Redaktor naczelny: Wiesław Siępień.

Druk: ORYX-PRESS sp. z o. o.